

vate Legater, skal man ogsaa iagttage den her. Hvis man endelig ved at nedlægge de lærde Skoler vil forandre Formaalet med Hensyn til Anvendelsen af deres Midler, skulde man hellere gjøre, hvad Lovudkastet i en vis Retning vil med Hensyn til Skolen i Slagelse, holde sig til Skolevæsenets almindelige af Statens og offentlige Midler fremkomne Formue; derom kunde man discutere, og det er tillige en Vei, som man ikke først nu vilde komme til at faae ind paa, men som man betraadte i en Tid, da en ganske anden Retning for Undervisningen gjorde sig gjældende. Allerede i det 18de Aarhundrede, da der ved Jvar Rosenfrants's Foranstaltning første Gang i større Omfang blev gjort Noget for Almueskolevæsenet i Kjøbstæderne, og navnlig først for de saakaldte danske Skoler i Kjøbstæderne, holdt man paa, at man henlagde visse Dele af det lærde Skolevæsens egne Midler til Kjøbstæderne; men man lod Stipendiefondet urørt, og henlagde det til andre Skoler, hvor Stipendierne da blev anvendte efter Stiftens Diemed. Dette er en Fremgangsmaade, jeg ikke kan Andet end tilraade nu paa det Strengeste ogsaa i dette Tilfælde at holde fast ved.

Frolund: Ja, jeg troer rigtignok, jeg har sagt Gøt og de to andre ærede Medlemmer have svaret paa noget Andet, eller ogsaa har jeg maastee ikke udtrykt mig ganske helbigt. Jeg skal derfor blot endnu gjøre opmærksom paa, at de Skoler, som de Stipendier, hvorom her er Tale, blev henlagte til, og som dengang kaldte latinske Skoler, ikke vare af et saa bestemt Omruds og eensidig Tendents som nu, men kun et Slags høiere Skoler, hvor man alene kunde erholde en Undervisning, som gif betydeligt ud over det i Almueskolerne (Flere Stemmer: Det er galt!). Det troer jeg ikke. — Med Hensyn til, at vi saaledes skulle holde paa de Legater, som ere henlagte til de nærværende lærde Skoler, kan jeg ikke see Andet, end at de til evig Tid ville blive nødte til at blive staaende ved den Fordannelse til Embedsstanden, som nu er indført i disse Skoler; thi, naar man f. Ex. senere vilde forandre denne Fordannelse saaledes, at man ikke behøver mere at lære Latin og Græsk,

hvor vil man faa gjøre af deres Capitaler? (Flere: Saa forandre vi jo kun Skolerne).

B. Christensen: Jeg vil kun tillade mig med et Par Ord at slutte mig til den sidste ærede Taler, der sidder ligeover for mig (Frolund). Jeg troer ikke, det skal kunne nægtes, og jeg troer, at man meget let skal kunne overbevise sig om, at Forholdet virkelig har været saaledes, at Latinskolerne i Fortiden blev benyttede af alle dem, der ikke kunde eller vilde nøies med den simple og dengang overordentlig tarvelige Elementarundervisning (En Stemme: Ja, det er noget ganske Andet!), og det var sjældent Andre, end de meest anseete Borgere i Kjøbstæderne, der i Regelen lode deres Sønner gennemgaae Latinskolen af Mangel paa andre passende Skoler, og lode dem blive Studenter, idet de derefter lod dem gaae tilbage til deres Næringsvei, uden at de kom ind paa Embedsveien. Det viser sig ogsaa derfor, at mange private Legater ere komne fra Handlende, og navnlig kan man med Hensyn til Skolerne i Jylland paavise, at dette har været Tilfældet. Jeg troer derfor, at den ærede Rigsdagsmand, som sidder ligeover for mig, har været befoiet med Hensyn til den Betragtningssmaade, han har opstillet.

Ordføreren: Jeg skal blot bemærke, at hvad den ærede Taler nu anførte, er vistnok noget ganske Andet end hvad der tidligere er gjort gjældende af den ærede Rigsdagsmand for Sorø Amts 5te Kreds (Frolund). Jeg vil gjerne give den sidste ærede Taler Ret i, at der kan være, ja at der er Legater, der ere givne til disse Skoler, fordi der ikke gaves andre Skoler; men fordi der blandt disse Stipendier ere nogle af saadan Bestaaffenhed, derfor skal man ikke skjære dem alle over een Kam; man maatte gjøre en Udsøndring mellem dem, og dette anseer jeg for overordentlig vanskeligt, ja i dette Tilfælde endog for aldeles umuligt.

Shermann: Jeg skal blot tillade mig en historisk Bemærkning med Hensyn til Legaterne ved Slagelse Skole. Jeg har nemlig gennemgaaet Gavebrevene i Hofmans Fundatser, og derved overbevist mig om, at de Legater, som der ere omtalte, virkelig ikke ere komne fra Handlende, men fra Folk, som selv